TARİH Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU FETİHLERDEN SAVUNMAYA

Osmanlı Devleti, Sultan II. Mustafa Dönemi'nde büyük toprak kayıplarına neden olan 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmalarını imzaladı. III. Ahmed Dönemi'nde devletin dış siyasetini Karlofça Antlaşması'nın etkileri belirledi. Bu nedenle XVIII. Yüzyılın başlarından itibaren Osmanlı Devleti, Karlofça Antlaşması'yla kaybedilen toprakları geri almaya çalıştı.

İstanbul Antlaşması'yla elde ettiği yerleri yeterli görmeyen Rusya, Avrupalı devletlerden Osmanlı Devleti'ne yeniden savaş açılmasını istedi. Ancak bu çağrıya olumlu yanıt alamayan Rusya, Osmanlı Devleti'yle tek başına savaşmayı göze alamadı ve Baltık Denizi'ne yöneldi. Rusya; XVIII. yüzyılda Lehistan, Avusturya, Prusya ve Danimarka ile birlikte Protestan ülkelerin lideri ve bölgenin en güçlü devleti olan İsveç'e savaş açtı. Savaşın başlarında üstünlüğü elinde bulunduran İsveç Kralı XII. Şarl, 1709 yılında Poltova'da Rus Çarı I. Petro'ya yenilerek Osmanlı Devleti'ne sığındı.

Rusya, Osmanlılardan XII. Şarl'ın teslim edilmesini istedi fakat bu istek III. Ahmed tarafından reddedildi. III. Ahmed' in barışçıl siyaset izlemek istemesine rağmen XII. Şarl ve Fransız elçisi, Osmanlı'nın Rusya'ya savaş ilan etmesini istedi. Rusya bir taraftan İstanbul Antlaşması'na aykırı olarak Azak ve Dinyeper'de yeni kaleler ve donanma inşa ettirirken diğer taraftan Balkanlardaki Ortodoksları, Osmanlı yönetimine karşı kışkırttı. Ayrıca Rus ordusunun Osmanlı topraklarına özellikle Kırım'a sınır ihlalleri yapması üzerine Osmanlı Devleti, 1710 yılında savaş kararı aldı. Böylece Rusya ile uzun yıllar devam edecek olan Boğazlar Meselesi'nin temelini teşkil eden ilk savaş başladı.

Çar I. Petro da XII. Şarl'ın kendisine teslim edilmemesini gerekçe göstererek Osmanlı Devleti'ne savaş açtı.

Eflâk ve Boğdan voyvodalarından destek sözü alan Rusya, Balkanlardaki Ortodoksların da Osmanlı'ya karşı isyan edeceğini umuyordu. 1711'de Osmanlı ordusu ile Rus ordusu Yaş yakınlarındaki Prut Nehri kenarında karşılaştı.

1711 yılında imzalanan Prut Antlaşması'na göre;

-Ruslar işgal ettikleri topraklardan geri çekilecek,

-İstanbul Antlaşması sonrası yaptığı kale ve istihkâmları yıkacaktı.

-Rusya, Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmayacak ve Rus tüccarlar Osmanlı ülkesinde serbestçe ticaret yapabilecekti.

-İsveç Kralı XII. Şarl ise ülkesine dönecekti.

Bu antlaşmayla Osmanlılar, İstanbul Antlaşması'yla kaybettiği yerleri geri aldı. Rusya'ya karşı Prut Antlaşması ile elde edilen üstünlük, Osmanlılarda Karlofça Antlaşması ile kaybedilen yerlerin geri alınabileceği inancını güçlendirdi.

SORULAR

1- Osmanlı Devleti III. Ahmet döneminde Rusya, Venedik ve Avusturya ile yoğun savaşlar yapmıştır.

Bu devletlerle savaşların yapılmasının temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Karlofça Antlaşması ile kaybedilen toprakları geri almak

B) Avrupalı devletlerin güçsüzlüğünden yararlanmak

C) Kapitülasyonları kaldırmak

D) Avrupalıların Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını engellemek

E) Batıda oluşan ittifakları engellemek

Cevap: A

2- **Osmanlı Devleti ile Rusya arasında 1711 yılında imzalanan Prut Antlaşması ile;**

✻ Kaybedilen Azak Kalesi geri alındı.

✻ Rusya, İstanbul'da elçi bulunduramayacaktı.

✻ Rusya, Lehistan'ın iç işlerine karışmayacaktı.

✻ Demirbaş Şarl, ülkesine serbestçe geri dönebilecekti.

Buna göre Prut Antlaşması ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

A) Rusya, savaştan başarı ile çıkmıştır.

B) Rusya'nın Lehistan üzerindeki etkisi artmıştır.

C) Rusya, Karadeniz politikasında engellenmiştir.

D) Rusya, Osmanlı egemenliğine girmiştir.

E) Osmanlı Devleti kaybettiği toprakları alamamıştır.

Cevap: C

3- III. Ahmed Dönemi'nde devletin dış siyasetini Karlofça Antlaşması'nın etkileri belirledi. Osmanlı Devleti Karlofça ve İstanbul Antlaşmaları ile büyük toprak kaybına uğradı. III. Ahmed' in barışçıl siyaset izlemek istemesine rağmen Osmanlı Devleti XVIII. Yüzyılda Rusya, Venedik ve Avusturya ile yeni savaşlar yapmak orunda kalmıştır

Buna dayalı olarak Osmanlı Devleti'nin XVIII. yüzyılda izlediği politika için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Mevcut toprakları korumak

B) Kaybedilen yerleri geri almak

C) Ekonomik gelirlerini artırmak

D) Avrupa'nın bilim ve tekniğinden yararlanmak

E) Denge politikası izlemek **Cevap: B**